Kis-Czell, 1901. III. évfolyam. 29. szám. Vasárnap, julius 21.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSAG.

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedevre . . 2 kor. — fil.
Fél évre . . . . . 4 „ | Egyes szám ára. — „ 20 „

Szerkesztővel értekezhetni; kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő: HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kis-Czell, Gyarmatni-tér 76. szám. Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem véletnek.

Tejszövetkezetek.

(H. Gy.) Emlitettük már lapunkban több izben, hogy a kis-czelli járás területén levő községekben több helyen alakult az év folyamán tejszövetkezet, és hogy a tejszövetkezetek az egyes gazdák által a szövetkezethez beszállitott tejterméket, (tejszint) a veszprémi vajtermelő kiviteli központhoz szállitják, honnét minden hónap végén kiutalják a szövetkezeteknek az általuk beszállitott termékekért járó összeget. A mult évi ősz óta, maig, ha jól tudjuk, csupán a kis-czelli járás területén, mintegy 15 községben alakult tejszövetkezet.

Az eddig megalakult tejszövetkezetek mind szépen prosperálnak és a gazdaközönség rég belátta már, hogy tejtermékeinek ilyetén értékesitésével éven át szép összeghez jut, amelyből ezelőtt alig látott valamit. Ez adta meg az impulzust arra a gazdák körében, hogy Kis-Czellben vajtermelő központot állitsanak fel, mint a kis-czelli járásnak természetes központján.

Ennek kivitele legkevésbbé ütköznék nehézségekbe, mert ha Kis-Czellben vajtermelő központ alakul, bizonyos, hogy a járás területén mindazon községekben alakulni fog tejszövetkezet, ahol még nincsen és a szomszédos Veszprém vármegye közeli községei is szivesen fognak csatlakozni a kis-czelli vajtermelő-központhoz. Igy több mint bizonyos, hogy legkevesebb 30—40 tejszövetkezet szállitaná tejtermékeit a kis-czelli vajtermelő központhoz.

Ez a mennyiség pedig teljesen elég arra, hogy a vajtermelő központ prosperáljon. Vevőt keresni éppen nem nehéz, aki a termelendő vajat átvegye, mert hisz köztudomásu, hogy Angolországban és Németországban legkeresettebb a magyar vaj.

A Kis-Czellben tervezett vajtermelő központnak azonban most elébe lépett Szombathely. Mint a Budapesten megjelenő „Magyar Pénzügy“ julius havi egyik számában irja, egy budapesti vajtermelő czég két megbizottja járt a napokban Szombathelyen és Röszler Károlylyal, a vasmegyei gazdasági egyesület igazgatótitkárával és Éhen Gyula polgármesterrel értekeztek egy Szombathelyen felállitandó vajtermelő-központnak és vajgyár létesitésének terveiről. Megjegyzi még a „Magyar Pénzügy“ — hogy a budapesti czég — a várostól ingyen telket kér, a vagjgyár felállitásához.

Semmi kétségünk sincs az iránt, hogy a midenben gavallér Szombathely megadja az ingyen telket a czégnek. Erre mutat már az a körülmény is, hogy Röszler Károly, a vasmegyei gazdasági egyesület igazgató-titkára, egyik szombathelyi lapban erősen agitál a Szombathelyen felállitandó vajgyár mellett. Hogy mi okozta ezt a fordulatot a vasmegyei gazd. egyesületnél, hogy most már a vajgyár felállitása mellett foglalt állást, holott röviddel ezelőtt elvetette ezt a tervet, nem tudjuk.

Hogy valami nagy szükség nincs vajgyárra Szombathelyen, az bizonyos. Hisz van neki nagyszabásu tejszövetkezete, mely alig győzi a szállitást és mostanában kezdi meg üzemét a kenyér gyár is, melynek szintén nagy mennyiségü tejre van szüksége, igy el sem tudjuk képzelni, honnét akarja Szombathely a vajgyártáshoz szükséges tejterméket szállitani? Kemenesalja gazdáira nem igen számithat, pedig a vármegye területén a a legtöbb terjterméket Kemenesalja szállitja.

Nagyon elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy Kemenesalja gazdaközönsége végre lásson hozzá a saját jól felfogott érdekében, hogy a már elvben elfogadott vajgyárat Kis-Czellben tényleg létesitse is. Ne engedjünk mindent elhalászni előlünk, ne várjuk a sült galamb szánkba való berepülését. Hiszszük és reméljük, hogy Kemenesalja gazdaközönsége kar-

TÁRCZA.

Ugron Gábor.

— A „Kis-Czell és Vidéke“ eredeti tárczája —

Irta: TORNAI SAMUEL.

Ez a név, melyet czikkem fölé irtam maga egy programm. A szabadság, az igazi nemzeti függetlenség felé való törekvés szingazdag programmja. És az egyén, ki ezt a nevet viseli, nem méltatlan e névhez, mert politikai cselekvéseiben éppen ugy, mint magán tevékenysége körében a nemzeti eszme ápolója, az erős függetlenségi törekvések szószólója és a furfangos székely észjárás és a politikai körültekintés egyesitésének mesteri alkotója.

Akik figyelemmel kisérték pláne mostani szereplését a delegáczionális ülések alatt, akik hü kisérői voltak figyelmükben az eseményekben, azoknak el nem kerülhette figyelmét az a titani munka, melyet Ugron a delegácziónban végzett, az a pontos és hü kötelességteljesités, melylyel nagyszabásu feladatait végezte és az a ritka talentimu energia és munkabirás, midőn egy szál ember áll ki a porondra, hogy egyedül végezze el az ellenzéknek roppant fontos és kötelességszerü feladatait, ellenőrizni mindent a legcsekélyebbtől a legnagyobbig, feleletre vonni az illetékes személyeket a mulasztásokért és megróni azokat, akik a magyar nemzeti eszme ellen törnek alattomosan és nyiltan, rejtett és nyilvános czélzatokban.

Valóban elmondhatjuk egész bátran, hogy Ugron a delegácziónban az ellenzéket képviselte. A többi ellenzéki tagok bátortalan és készakarva szint nem valló fölszólitásai figyelembe sem jöhetnek az ő bátor szókimondása, ékes szólásának fennen szárnyaló hangzata és kötelességteljes munkája mellett.

De hát ez természetes következmény, olyan következmény, mely Ugron székely természetéből folyik. Megszoktuk ezt már régen, ettől a hatalmas politikustól, kinek igazi nemzeti politikája van. A mióta csak a parlament tagja, mindenkor hiven teljesitette kotelezeségét, ellentétben másokkal, akik anyagi előnyök hajhászása és inkompatibilis husosfazekak utáni szaladgálás közben, őrölték le parlamenti életüket. Ugron mindannyiszor helyén volt és helyén lesz, mikor igazi magyar nemzeti érdekekről van szó és a husosfazekak kedvéért semmi esetre sem lesz hajlandó elnyelni a csendőrök sárga-fekete kardbojtját.

Ugronnak nagyon sok a politikai ellensége, de még több, azt hiszem, a személyes ellensége. Ezek niscenmrozták a multban lezajlott sajnos botrányt mely azonban nyomok hagyása nélkül ontotta ki villámait Ugron Gábor fejé fölött, a nélkül, hogy az ő intakt jellemének csak legkisebb csorbulása is lett volna.

De hogy kellőképpen méltatni tudjuk, hogy kicsoda Ugron, tekintsünk csak vissza a multba. Nem abba, melyet már a feledés sokaknak jóleső fátyola takar, hanem abba, honnan a még teljesen ki nem aludt parázs még néha-néha kiüti fejét a hamu alul. Arra az időre czélzom, mikor rosszakaratu intrikák és nemtelen orvtámadások következményeképp a Banffy regime alatt Ugron kibukott a parlamentből. Micsoda megdöbbenés vett erőt még azokon is, akik nem látták szivesen sohasem Ugron szereplését! Hisz Ugron volt az ellenzék exact megtestesitője, a hatalom ellenőrzésének egyik támogató oszlopa.

Ez nem felületes vélemény volt, nem egyesek elmuló vélekedése. Magában a parlamentben heves viharok és csöndes politizálások közepette is gróf Apponyi Albert — ki még akkor csak sötét oldalait látta a liberális politikának — hányszor adott kifejezést abbeli sajnálatának, hogy nélkülözniök kell a parlamentben Ugron Gábor politikai éleslátását, alapos birálatait és magvas szónoklatait.

De azon ellenségei Ugronnak, akik őt a multban tönkretenni kivánták és azt czélozták alattomos törekvéssel, hogy őt politikai pályája folytatásában minden időkre lehetetlenné tegyék, nem nyugosznak most sem. Az áskálódás méreg hydrája ujból felütötte fejét és érzékeny oldalról kivánják őt megsebezni. Tekintettel a zicziórа, melyet Ugron a katholikus világban elfoglal és tekintettel ama törekvésekre, melyek-

öltve jár el ez ügyben és semmi szin alatt sem fog hozzájárulni, illetve nem fog csatlakozni a Szombathelyen tervezett vajgyárhoz. Ugy legyen!

Az aratás.

Amikor az egyszeri magyar embernek Bécsben mutogatták a Schatz-kammer mesés kincseit, egyik udvari tisztviselő azzal a kérdéssel fordult hozzá:

— Ugyebár, bámulatos értékü tárgyak ezek?

Mire a mi emberünk fejcsóválva igy válaszolt:

— Többet ér nálunk egy idejében való eső!

Bármennyire is iparkodjunk államháztartásunk sulypontját az agrárizmusról az iparra áthelyezni: hazánk még mindig eminenter mezőgazdasági állam, a melyre az egyszeri magyar ember mondása találóan ráfér. Ősi mezőgazdasági foglalkozásunk apadó jövedelmeit csak részben pótolják még ifju kereskedelmünk és iparunk, s ezért utóbbiakat csak a jövő zenéjének tartjuk még. Szép, hangzatos zene, fülbemászó, de még kevéssé jövedelmező.

Innen van, hogy hazánknak minden társadalmi rétege, hol reménynyel, hol pedig nagy érdeklődéssel várja az aratás eredményét. Hónapokkal előbb adják és olvassák a hireket, minő termés van kilátásban? A mire azután a juniusvégi szentek — Péter és Pál — adják meg a döntő választ, amely a jövő év gazdasági viszonyainak fokmérője.

Az utolsó években csak zsarnokoskodásuknak adták tanujelét Péter és Pál, mert még a középszerüt is alig érte el az aratás általános eredménye. Annál örvendetesebb, hogy az idén a középszerüt meghaladó jótermésre számitunk.

Rá is férne már erre az országra, hogy a viszonyok jobbra jordulnának. Panasz-szó hallatszik évek óta mindenfelől és a segélyeknek, melyeket nyujtanak, csak kevés a foganatjuk. A rossz termések által veszendőbe ment jövedelmezést még a leghathatósabb segélyek által sem lehet pótolni. Mikor a gazdának nincsen pénze, pang kereskedelem és ipar és hatását megérzi mindenki, kivéve talán az uzsorásokat és zálogházakat, amelyek kedvező viszonyain vajmi kevesen örülnek meg.

Bizva-biztunk mindig, hogy a Magyarok Istene megkönyörül végre e hazán és az édes anyaföld meghozandja azt az áldást, melylyel évekkel ezelőtt bővelkedett, s csak az utóbbi időben, amikor éppen leginkább volt szükségünk rá, kellett keservesen szükölködnünk nélküle. Már meglevő társadalmi bajaink mind sürgősebb elintézést követeltek, s a régi bajokhoz mind ujabbak és ujabbak csatlakoztak, csak azért, mert a lefogyott jövedelmek vagy jövedelemnek egész hiánya következtében a népnek megélhetése nem volt.

A bajok legnagyobbja kétségtelenül a munkahiány volt. Máskor dolgos kezek esdekelve emelkedtek ég felé vagy követelőleg szorultak marokba, könyörögve vagy fenyegetőleg követelve: Munkát adjatok, muukát! De a tehetőségében megbénitott társadalom csak könyöradományokat nyujthatott. Hiába a mérvadó tényezőknek készsége a segélynyujtáshoz, hiába a társadalom bőkezüsége: az inség könyörtelen módon beköszöntött az országba, mintha átkozott lábát soha innen kitenni nem akarná.

Amin az emberek segiteni nem tudtak, azt az idei termésnek mind jóvá kell tennie. A termés adjon munkát és kenyeret a népnek, segélyezze fel az ipart és kereskedelmet és eliminálja a társadalmi bajokat, a midőn egy csapással megoldván mindama függő kérdéseket, amelyek mérvadó köreinknek annyi főfájást okoznak. Látjuk, hogy sokat, nagyon sokat várunk az idei terméstől. Meglehetünk elégedve, ha a várakozásoknak legalább egy része fog teljesülni. Ha a gazda alább fog hagyni panaszával, ha iparunk és kereskedelmünk ismét a fejlődés terére fog lépni és a munkásoknak könyöradomány helyett munkát fognak adhatni.

Ez a legfőbb, ami a jó termésnek eredménye lehet. A legsürgősebb bajok időleges orvoslását lehet csak a jó terméstől biztonsággal várni. Gazdasági viszonyainknak hatalmas fellendülését hiába várjuk tőle. Mindaddig, mig Ausztriához való viszonyunk teljesen rendezve nem lesz, mindaddig, amig az Ausztriával való vámközösségünkből csak kár báramlik Magyarországra: hiába lessük a jobb időket. Sőt határozottan merjük állitani, hogy az a jobb kor, mely után epedezve várunk, csak akkor fog bekövetkezni, ha a Lajtha mentén a háromszinü vámsoromkók lesznek felállitva.

Mert gazdasági fejlődésünk alapja csak a vámönállóságban rejlik. Csak, ha gazdasági életünket a jó szomszéd barátsága nem fogja visszafojtani, leszünk képesek azokat az eredményeket elérni, amelyeket önerejünkből kiérdemelünk magunknak.

---

kel Ugron hite érvekeit minden alkalommal megvédeni igyekezett néppárti velcitasokkal vádolták meg és őt a katholikus papság uszály hozrdozójának hirdetik.

Nem, tisztelt urak! ilyen abszuromot önöknek senki sem fog elhinni Ugron Gáborról. Lehet valaki vallásának hü harczosa, egyházának derék védelmezője, de ebből még nem következik, hogy bele téved az ultramontanizmus fekete büzös örvényébe. Ha megkövetelem is, amivel más vallásomnak tartozik, még nem következés, hogy azt is akarom, hogy az én papom legyen mindenható.

Sőt ellenkezőleg! Ugron Gábor mindig a felekezeti békés egyetértés nyilt védelmezője volt és e mellett a nemzeti jelleg tiszta kidomboritásával. Az olyan elvszi árd államférfiunál, mint Ugron, ki soha meg nem tagadta elveit, de önmagát sem, nem teheti fel, hogy önző érdekekért paktáljon azokkal, kik burkoltan és rejtett czélzásokkal állambontó tendencziákkal predikálnak és az ultramontaniszmus fekete köpönyegében czéljaikért még az ördöggel is szövetkeznének.

Ugron Gábor egyenes ember, okos ember, egy szóval székely ember. Maradjon ő meg csak azon az uton, melyen elindult. Remélhetőleg nem fogja őt aggasztani, hogy párttagjainak csekély a száma, hiszen idővel a kis csermely is hatalmas folyamma dagad. Az olyan hitvány kavics is, mely helyet talál medrében — minő párttagjai közül az, ki országos tornaversenyek alkalmával a „Gotterhaltét" kalaplevéve hallgatja végig. — nem fogja őt sohasem akadályozni hatalmas erejében, fényes pályafutásában.

A jövő olyan emberek számára áll nyitva, mint a minőnek őt ismerjük. Ne csüggedjen tehát a harczban, melyen remegve pihen a jobb érzésnek millióinak lelke, de maradjon az, ami eddig volt és fennen lobogtatva a nemzeti függetlenség tiszta zászlaját, azt diadalra vezesse a poklok minden ördögei ellen is.

Munkaadók szavatossága.

Mióta a munkásmozgalom mind nagyobb és nagyobb mérvet öltött és mióta a Németországból átültetett szocziálizmus mind erősebben megvetette talaját Magyarországon, azóta nem csupán a munkások, hanem az illetékes hatóságok is mind sürübben foglalkoznak a munkások ügyes-bajos dolgaival.

Belátták a kormány és az illetékes körök, hogy a munkások sorsán nem igen lehet durva eszközökkel, nyers erőszakkal segiteni és éppen ezért békés, czéltudatos eszközökhöz fordultak.

Bár nem mondhatom, hogy ez irányban sokat tett volna a kormány; de mindenesetre előkészitette a talajt, megadta a lüktető erőt, a jövőbeni nagy szocziálpolitikai reformoknak.

És ezen kezdetlegessége a mi szocziális tevékenységünknek meglátszik mindenütt; minek oka, hogy a gyakorlati körülményeket vajmi ritkán alkalmazzuk valamely szocziális törekvésünk keresztülvitelénél. Theoretikus alapokon egészséges szocziális állam nem nyugodhatik. Az eszméknek a gyakorlatban is meg kell valósulniok, hogy azok a munkások sorsán segithessenek, vagy legalább is enyhittessenek.

Ami kevés munkásvédelmi törvényünk van, az mind hézagos, felületes s legtöbbnyire nem a hazai, hanem külföldi viszonyokhoz alkalmazkodó. Pedig sohasem lehet valamely intézményért — minden módositás nélkül — minden országban egy kaptafára ütni. Számolni kell a helyi viszonyokkal,

Azok a néhány munkásvédelmi törvényeink, melyeket eddig alkottunk, vajmi csekély módon védik munkásainkat. Meglátszik ugyan e törvények szinezetén a jó szándék és nemes czél, de rögtön kiviláglik, hogy azok megalkotásánál csupa theorikus férfiak müködtek közre, akik bizony ritkán ismertetik a munkások bajait, viszonyait töviről hegyire. Ezek megalkotásánál tehát a leghivatottabb elemet, a munkásnépet, melynek helyzete javitását czélozzák a munkásvédelmi törvények — mellőzték. Ugyan hogyan lehet egy orvosnak radikálisan gyógyitani, ha a beteget meg nem kérdezi, neki hol és mi fáj? Ugy kulcslyukon nézve a beteg vajmi ritkán gyógyitható.

Igy vagyunk mi munkásvédő törvényeinkkel.

Minden ki van tüntetve e törvényekben, melyek a munkásokra vonatkozolag formailag megkivántatnak. Igy pl. a gyáros köteles munkásairól jegyzéket vezetni, a munkarendet kifüggeszteni, melyben megjelölendők a munkaidő tartama, a leszámolás ideje, a munkabér kifejezésére vonatkozó határozmányok, a munkásokkal való bánásmód megbetegedés vagy szerencsétlenség esetében. Ki van mondva pl. hogy a gyáros köteles gyárában mindazt létesiteni, ami a munkások életének és egészségének lehető biztositására szolgál. Ki van mondva, hogy a munkásoknak munkaközben ugy délelőtt, mint délután fél-fél órai, délben pedig egy órai szünidő engedendő, s hogy az iparhatóság köteles a munkatelepeket, gyárakat időközönkint kiküldöttjei által megvizsgáltatni, hogy azok a mun-

kásvédelmi törvények rendeleteinek megtartásáról meggyőződést szerezzenek.

De kérdezem, mit érnek mind ezek a szép szavak, ha azok csak irott malasztok maradnak és a gyakorlati életben meg nem valósittatnak és ha meg is valósittatnak, ugy legtöbb esetben mindenkoron és mindenütt ezek ellenkezőjét tapasztaljuk?!

S hogy van az, hogy a törvények a munkaadókra ezen kötelezettségek pontos betartására szavatosságot nem irnak elő?

Utóvégre is a munkások joggal elvárhatják, hogy munkaadóik, — ki munkásai valódi munkaértéket nem tudják, vagy nem akarják megfizetni, — erre nézve szavatosságot vállaljanak.

Mit csináljon az a munkás, kit munkája közben baleset ért és ezáltal életét vesztette, vagy nyomorékká egészen, avagy részben munkaképtelenné lett, ha munkaadója nem vállal felelősséget, szavatosságot? Biróséghoz fordu jon, ahol legtöbbnyire elveszti perét? Mert ugy áll a dolog, hogy a munkás, vagy hátramaradott családja csakis az esetben tarthat jogot kárpótlásra a munkaadóval szemben, ha a biróság megállapitotta, hogy a munkaadó közvetlen mulasztása folytán állott be a baleset. De az a legritkábban történik, mert a nagyobb munkaadó ritkán szokott maga is részt venni a munkavezetésben, ezt munkavezetőre bizza; és ezek felelősek most már a történt balesetekért. Mi haszna van ezekután a nyomorékká lett munkásnak, ha munkavezetőjét vonják felelősségre, ki legtöbbnyire maga is szegény ember, és nem nyujthat semmi kárpótlást? Éppen ezért szoeiális és humanitási szempontból feltétlenül szükséges, hogy a munkaadó különösen, ha állandó veszélylyel járó iparüzemet folytat, minden esetben szavatosságot vállaljon, illetve felelős legyen a be állott károsodásokért, még akkor is, ha őt köteles gondosság elmulasztása nem terheli.

Ime, ily hézagos mai munkásvédelmi törvényeink nagy része, melyekben meg van ugyan a theoriai szocziális törekvés, de nincs meg benne a praktikai irány.

Az ipartörvény módositásánál jó lesz Hegedüs Sándor iparminiszternek és tanácsosainak a praktikai oldallal is számolni, mert e nélkül hiányos lesz minden szocziális reformra való törekvés.

Gerő Ernő.

HIREK.

— **Hátralékos vidéki** előfizetőinket, különösen azokat, akik már hosszabb idő óta hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük: legyenek szivesek a hátrálékokat mielőbb beküldeni és az előfizetéseket is megujitani, hogy mi is eleget tudjunk tenni többrendbeli kötelezettségeinknek.

— **Pártértekezlet.** A kis-czelli járás szabadelvü pártja csütörtökön szükebb körü értekezletet tartott dr. Porkoláb Mihály elnöklete alatt Ez értekezleten elhatározták, hogy a párt jelöltje, dr. Maróthy László, augusztus 11-én Kis-Czellben és 18-án Jánosházán tartja meg programmbeszédét.

— **A szombathelyi püspökség.** A szombat helyi püspöki székre, mint halljuk, az illetékes körök dr. István Vilmos felszentelt püspököt, a jelenlegi helyettes püspököt szemelték ki Hir szerint, az uj püspök kinevezése befejezett tény és az a közel jövöben megtörténik.

— **Felekezeti harcz Kis-Czellben.** Laptársunk, a Szombathelyen megjelenő „Vas", mult vasárnapi számában fenti czim alatt vezérczikkez a kis-czelli kerületben szerinte uralkodó felekezeti harczokról, mely a dr. Győry Elek függetlenségi és dr. Maróthy László szabadelvü párti valasztók között ma fenn áll. Megnyugtathatjuk laptársunkat, hogy felekezeti harcz nincsen a kis-czelli kerületben ez idő szerint és hiszszük, hogy a jövőben sem lesz. Bárhonnét szerezte értesülését laptársunk, az határozottan téves, az a valóságnak meg nem felel.

— **„A kis-czelli mizériák"** czim alatti közlemény ugy látszik, nagyon érzékenyen érinti — a létező rossznak pártolására kardot rántó — e becses lap 28-ik számában megjelent czikkiróját. Nagy sajnálkozásunknak, de egyszersmind csodálkozásunknak kell kifejezést adni, hogy létezik még mindig, aki a rossznak pártolására tollat ragad, a helyett, hogy azt megszüntetni, avagy orvoslására közremüködnék. Mi a tisztelt czikkirót azon az uton, amelyen ő elindult, — azon modorral és irálylyal, amelylyel ir — követni nem akarjuk, de felkérjük, győződjék meg állitása valótlanságáról, hogy az általa tagadásba vett Kis-Czell és Ság határa közt elhuzódó határ-árok nem csak Reich Imre ur kertjéig terjed, de levezet az egészen a vasuti töltésig és tovább, mit bizonyit az is, hogy a vasuti töltésen még vizlevezető hid is épittetett. Hogy ez az árok évtizedeken át a nembánomság és nemtörődömség miatt begyepesedett, sőt pár helyen egyesek által el is tömetett; — igy természetes, hogy a viznek lefolyása nem lévén, részint az emlitett helyen, részint a Kis-Czell tekintetes főszolgabirája rendeletére. Ugy hiszem ezelőtt $1^1/_2$ évvel Marton Pálné őnagysága udvarán keresztül vezető határ-árok mélyedése következtében ott — mint a tisztelt czikkiró is elismeri — megbüdösödik és mindenféle miazmák és büz terjesztésével a levegőt rontja, ami különösen a nyári meleg időben rossz következményeket idézhet elő, ez tehát nem pártolást, de orvoslást igényel. Nem vonjuk mi kétségbe a mélyen tisztelt czikkiró fizikai tudományát, de ha csak a természetre bizzuk és nem iparkodunk — mesterséges uton — a létező bajon segiteni, ugy valóságos ázsiai állapotokba jutunk.

— **Leánygimnázium** Szombathelyen Értesitem a t. cz. érdeklődő közönséget, hogy vezetésem alatt és a szombathelyi tanintézetek tanáraiból alakitandó tanár-testület közreműködésével Szombathelyen, 1901. évi szeptember hó 1-én. magánleánygimnázium néven, négy évfolyamra tervezett, felsőbb nőképző tanintézet fog megnyilni. E tanintézet első évfolyamára (gimnázium V. osztály) jelentkezhetnek azok a leányok, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. Tanitásdij 160 korona, mely három részletben fizethető. Jelentkezhetni lehet f. évi julius hó 15-től augusztus hó hó 30-ig alulirottnál (Szombathely, Villa-sor), aki az érdeklődőknek tájékoztató felvilágositás czéljából készséggel áll rendelkezésükre. Szombathelyen, 1901. julius hó. Greisingerné Kerecsényi Ilona.

— **A vasutról.** A közönséget saját érdekében figyelmeztetjük, hogy az állomás uj jegyváltó csarnokának használatba vétele után, a váróteremkbe és a perronra csakis az utazáshoz váltott menetjegygyel vagy pedig perron-jegygyel szabad belépni. Ilyen jegy nélkül talalt egyénektől hat korona birság fog beszedetni. Azok is kötelesek perronjegyet váltani, kik a vonatokba levelet akarnak bedobni. — Az uj jegyváltó csarnok e hó végén nyilik meg. Az állomáson egy év óta eszközölt átalakitások és egyéb épitkezések, valószinü, augusztus hó folyamán teljesen befejeztetnek.

— **Államsegély a tejszövetkezeteknek.** A m. kir. földmivelésügyi minisztérium, 53328. számu utalványával, a kis-czelli kir adóhivatalnál a kis-czelli járás területén hét tejszövetkezetnek berendezkedési költségeik fedezésére 4000 koronát utalt ki. Ezen összegből kap: a szergényi vönöczki, csöngei, bobai, o.-asszonyfai egyenkint 600 koronát; a sági és alsó-mesteri-i, egyenkint 500—500 koronát.

— **Villamos vasut Győr és Sárvár között.** A „Magyar Pénzügy" irja: A Rábaszabályozó-társulat helyiségében Győrben értekezlet volt a Rába folyó bal- és jobbpartján. Sárvártól Győrig létesitendő villamos vasut ügyében. Az értekezlet elhatározta, hogy a Rabaszabályozó-tásulat utján a létesitendő vasutra és a Rába vizerejének felhasználásához előmunkálati engedelmet kér. A további teendőkre bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: Laszberg gróf főispán, Zechmeister polgármester, Goda alispán, Fischer orsz. képviselő, Jerfy Antal és Wottitz Károly takarékpénztári igazgató. Szávai kamar. i titkár, Wottitz Gusztáv törvényhatósági bizottsági tag és Rumy Sándor.

— **Disznövény-kert.** Ugy vagyunk értesülve. hogy Kis-Czell város érdemes elöljárósága disznövény-kertet szándékozik létesiteni. Mint halljuk — a postahivatal előtti árokban levő különféle gaznövényeket épp ez okból nem irtják ki, mert átültetésre vannak szánva A „Hungária" szálloda kertje mellett elhuzódó árokban pedig, mely valóságos miazmafészek és rongytelep most, halat fognak tenyészteni.

— **Ipának gyilkosa.** Horváth János felső szilvágyi lakos, zsellér, napszámos, a vele egy házban lakó ipát, Horváth Józsefet, ki folytonos részegeskedésével és összeférhetetlen házsártos természetével állandóan a ház réme volt, a mult vasárnap egy baltával kétszer ugy sujtotta főbe, hogy rövid néhány óra mulva meghalt a szenvedett ütések következtében. Horváth József a mult vasárnap is összeveszett családjával és vejét sulyosan meg is sebesitette, később kis három éves unokáját akarta megfojtani, ez hozta ki sodrából a különben csendes, békés természetü Horváth Jánost és mérte a halálos csapást ipára. Horváth János másnap önként jelentkezett a szombathelyi kir. ügyészségnél, hol nyomban letartóztatták.

— **Felakasztotta magát.** Berecz József pálfai lakos, kedden felakasztotta magát, felesége azonban idejekorán észrevette tettét, s elvágta a kötelet, igy Berecz életben maradt. Berecz állitólag anyagi veszteségei miatt akart öngyilkos lenni.

— **A mulatság vége.** Folyó hó 14-én Velekei Antal, Velekei Mihály ugy Döbrentei József a tüzoltó-ligetben mulattak, ott egy leány miatt szóváltásba keveredtek, minek következtében Velekei Antal Döbrenteit megleste, midőn haza menni akart, ez őt a „Korona" vendéglő előtt egy ölmos bottal ugy fejbe ütötte, hogy azonnal összerogyott. Döbrenteit azonnal a kórházba szállitották, — életbe maradásához nincs remény — Velekei Antalt pedig letartóztatták.

— **Leestek a szekérről.** Somogyi József és neje o.-asszonyfai lakosok f. hó 15-én a mezőről bükkönynyel megrakott szekérrel haza felé igyekeztek, utközben lovuk valamitől megijedt s a szekeret fölboritotta, aminek tetejéből Somogyi és neje oly szerencsétlenül estek le, hogy felgyógyulásuk legalább is egy hónapot igényel.

— **A budapesti m. k. állami felső ipariskolába** (VIII. ker. Népszinhá-utcza 8. szám) a beiratás szeptember hó első napjától 5-ik napnapjáig tart. Az intézetnek négy szakosztálya van, u. m. a gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari, faipari szakosztály. Rendes tanulókul felvétetnek: *a*) kik a polgári iskola, gimnázium, vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatu bizonyitványt nyertek a magyar nyelvből, a számtanból s algebrából, a mértanból és mértani rajzból; *b*) iparos segédek és azok. kik a megjelölt tantárgyakból a felvételi vizsgálatnál kellő készültséget tanusitanak. A vegyészeti, fém-vasipari és a faipari szakosztályba az alsófoku ipariskola harmadik osztályát jó sikerrel végzett iparos segédek is felvétetnek rendkivüli tanulóknak. Általában megkivántatik, hogy a belépni kivánó növendék az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett s legalább is azon két havi nyári szünidő alatt, amely után az ipariskolába akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen s ezt hatóságilag igazolja. A beiratkozásnál bemutatandó irátok: az elvégzett középiskolai osztályokról szóló összes bizonyitványok, a hitelesitett gyakorlati bizonyitvány, himlőoltási bizonyitvány. A beiratási dij egész évre 4 kor., a tandij félévenkint 20 korona. Az igazgatóság készséggel ad bővebb felvilágositást.

— **Szatócsok ételkiszolgálása.** A budapesti kereskedelmi kamara felmerült kételyek eloszlatása végett azzal a kérdéssel fordult a keresk. miniszterhez, vajjon a szatócsoknak, akik italmérési engedélylyel is birnak, szabad-e az italmérési helyiségben hideg étkeket, mint például sajtot, szalonnát, hentesárukat stb. a vendégek által való elfogyasztására kiszolgáltatni. Erre a miniszter május hó 16-án 26,233/VIII sz. a. leirat intézett a kamarához, melyben értesiti, hogy azok a szatócsok, kik italmérési engedélylyel birnak, a szatócsipar körébe tartozó élelmi czikkeket, szatócsiparigazolványuk alapján, az üzleti helyiséggel ajtó által összekötött külön korcsmahelyiségben is kiszolgáltathatják. Az ilyen szatócsok, tekintettel arra, hogy a 86,512/900. sz. keresk. miniszteri rendelet ama követelményének, melynek értelmében az élelmi szerek kiszolgáltatása csakis megfelelő iparigazolvány, illetve vendéglői iparengedély alapján gyakorolható, eleget tettek, amennyiben a szatócsipar üzletkörébe tartozó élelmi czikkek elárusitására megfelelő iparigazolványnyal birnak, vendéglői iparengedélyt váltani nem tartoznak annyival kevésbbé, mivel az élelmi czikkek kiszolgáltatásának szóban levő módja a vendéglői ipargyakorlásának nem tekinthető. — Ezek szerint az oly fogyasztási szövetkezetek, melyek ily korlátolt engedélylyel birnak. vendéglői iparigazolvány beszerzésére nincsenek kötelezve.

Gróf Eszterházy-féle cognacgyár kitünő minőségü gyártmányai kapható: Nemeth Emil füszerkereskedésében Kis-Czellben.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1901. máj. 1-től.

Bpest k. p. Győr—Fehring—Gráczi vonal Szombathely—Grácz felé:

Indul: **Kis-Czellből:**

Személyv. regg. 4·32 p.	Gyorsv. este 6.31 p.
Gyorsv. d. e. 11·45 „	Vegyesv. „ 8·49 „
Személyv. d. u. 1·54 „	

Győr—Budapest felé.

Indul: **Kis-Czellből:**

Vegyesv. regg. 4·36 p.	Személyv. d. u. 2·15 p.
Gyorsv. d. e. 9.43 „	„ éjjel 12·24 „
	Gyorsv. d. u. 5·27 „

Kis-Czell—Pápa

(Szerda és péntek kivételével naponta.)

Indul személyvonat este . . . . . 6·55 p.

Kis-Czell—Szombathely.

(Minden kedden és pénteken közlekedik.)

Indul: Kis-Czellből:	Érkezik: Kis-Czellbe:
Vegyesv. regg. 6·15 p.	Vegyesv. d. u. 5·55 p.

Kis Czell—Csáktornya.

Indul: Kis-Czellből:	Érkezik: Kis-Czellbe:
Vegyesv. regg. 4·53 p	Személyv. d. e. 9·07 p.
„ d. u 2·05 „	Vegyesv. d. u. 12·51 „
Személyv. este 6·38 „	„ este 8·14 „

Kis-Czell—Székesfehérvár.

Indul: Kis-Czellből:	Érkezik: Kis-Czellbe
Vegyesv. regg. 4·48 p.	Személyv. d. u. 1·14 p
Személyv. d. u. 2·20 „	Vegyesv. d. u 5·10 „

Kis-Czell—Pándorf.

Indul: Kis-Czellből:	Érkezik: Kis-Czellbe:
Személyv. regg. 5·10 p.	Személyv. d. e. 9·24 p.
Vegyesv. d. u. 2·21 „	Vegyesv este 8·34 „

Az összes kiállításokon csakis legelső díjjal kitüntetett és a legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által legtöbbször ajánlott

Eszterházy-cognac-ot

t. vevőimnek figyelmébe ajánlom.

Németh Emil
füszerkereskedő.
Kis Czell.

5—20

Vadászok figyelmébe.

Kis-Czell és **vidéke** tekintetes **vadászközönségének** van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a vadászati idény beálltával **szállitásra alkalmas vadakat** bármily mennyiségben átveszek.

Egyuttal megemlitem, hogy nagy raktárt tartok mindennemü **vadászati kellékekben**, és azokat a legjutányosabban számitom.

Magamat ajánlva vagyok

teljes tisztelettel

Németh Emil
füszer- és vegyeskereskedő.
Kis Czell.

4—4

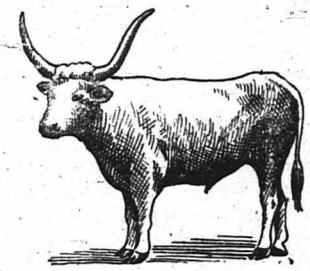

Klein és Spitzer
szarvasmarha kereskedők
KIS-CZELL.

Megvételre ajánlanak a t. uraságoknak és a n. é. gazdaközönségnek első rendü kifogástalan minőségü

Erdélyi igás ökröket

versenyképes árakon.

Előjegyzéseket s levélbeli megrendeléseket elfogadnak

Klein és Spitzer
kereskedők, Kis-Czell.

ÉRTESITÉS!

Tisztelettel van szerencsém KEMENESALJA mélyen tisztelt közönségének szives tudomásul adni, hogy **KIS-CZELL legrégibb és legismertebb szálloda vendéglőjét, a**

„Sas“-szálloda-vendéglőt

e hét folyamán **átvettem** és azt **ujonnan felszerelve megnyitottam.**

E téren szerzett bőséges tapasztalataim folytán, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a mélyen tisztelt közönség igényeinek minden tekintetben megfelelhetek. — Főtörekvésem odairányul, hogy **jó konyhával,** kitünő **sági** és **somlyói** borokkal szolgálhassak tisztelt vendégeimnek mérsékelt, jutányos árakon.

Szobák olcsó áron kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam

kész szolgájuk:

BÁLINT ISTVÁN
a «SAS»-szálloda bérlője.

4—5

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty“-könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben, 1901.